

ישראל במלחמה

גיליון מס. 2828 * א בסיוון תשפ"ד * 7 ביוני 2024

כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: דורית צחור dorittb1963@gmail.com

קינת הסוף של חיים נחמן ביאליק

1. בשנת 3-1902 אחרי פרעות קישינב, ביאליק מגיב בסדרה של שירים שמנסים לשרטט את גבולות תהום הכאב והצער. אני שונא לערוך השוואות במספרי הרוגים, אך רק בשביל הפרופורציה למרבה הפליאה, בפרעות קישינב שגרמו לביאליק לכתוב את בעיר ההריגה ואת על השחיטה ועוד, נרצחו 50 גברים ונשים ונפצעו עשרות. מעניין מה ביאליק, אילו היה חי, היה כותב אחרי השבעה באוקטובר על 1,500 הנרצחים וההרוגים.

2. מה שבטוח השורות הראשונות של בעיר ההריגה מכוונות לבנימין נתניה ולמכחישים בני דמותו: קום לך לך אל עיר ההרגה ובאת אל-החצרות, ובעיניך תראה ובידך תמשש על-הגדרות ועל העצים ועל האבנים ועל-גבי טיח הכתלים את-הדם הקרוש ואת-המח הנקשה של-החללים. ובאת משם אל-החרבות ופסחת על-הפּרצים ועברת על-הכתלים הנקובים ועל התנורים הנצצים, במקום העמיק קרקר המפץ, הרחיב הגדיל החורים, מחשף האבן השחרה וערות הלבנה השרופה, והם נראים כפיות פתוחים של-פצעים אנושים ושחרים אשר אין להם תקנה עוד ולא-תהי להם תרופה...

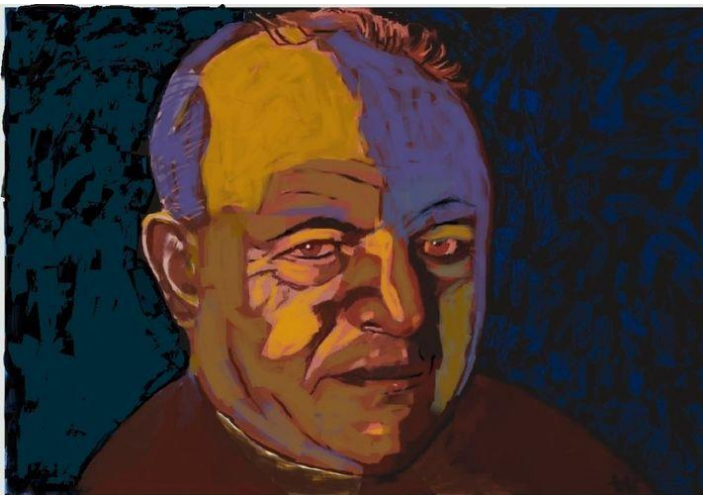
3. ועדיין המשפט משירו 'על השחיטה' - "וארור האומר: נקום!", שאותו ציטט יותם קיפניס איש בארי בהספד שלו על אביו שנרצח, מורה לי מוסרית את הדרך אל התחיה והתקומה:

" אל תכתבו את שם אבי על פגז. הוא לא היה רוצה את זה. אל תגידו השם ייקום דמו - הגידו זכרו לברכה. אל תגידו את קינת דוד - הגידו את "על השחיטה" של ביאליק, בלי לשכוח למה התכוון כשכתב ש"נקמת דם ילד קטן עוד לא ברא השטן" שורה שנכתבה מיד לאחר "וארור האומר 'נקום'" ואני אומר - ברוך האומר - נקום. נקום להגן על הבית למען החיים. למען החיים. נקדש אותם, ולא את המוות, כי יש טוב בעולם, שראוי להלחם למענו, ולא למען הנקמה". (יותם קיפניס הספד על אבא)

4. על השחיטה | ח.נ. ביאליק | הבית האחרון

...וארור האומר: נקום!
 נקמה כזאת, נקמת דם ילד קטן
 עוד לא-ברא השטן-
 יקב הדם את-התהום!
 יקב הדם עד תהמות מחשכים,
 ואכל בחשך וחתר שם
 כל-מוסדות הארץ הנמקים. (אייר, תרס"ג - 1902)

5. דבר | חיים נחמן ביאליק | קטע הסיום
 ...וגדול התהו מסביב ונורא מסביב התהו
 ואפס מפלט;
 וכי-נשוע בחשך וכי-נתפלל-
 אֶזן מי תשמע?
 ואם קללת אלהים אכזריה נקלל-
 על-ראש מי תחול?
 וכי נחרק שן ואגרף זעם נקפץ-
 על-קדקד מי ינחת?
 את-כלם יבלע התהו, ישא הרוח,
 וכאשר יאבדו יאבדו;
 ואין משען עוד, ואזלת יד, ודרה אין-
 והשמים מחרישים;
 יודעים הם מה חטאו לנו, שאול חטאו-
 ובדממה ישאו עונם.
 פתח אפוא אתה את-פיה, נביא האחרית,
 ואם יש-עמך דבר – אומר!
 יהי מר כמות, יהי הוא הוא
 המות-
 אומר!
 למה נירא מות – ומלאכו רוכב
 על-כתפנו,
 ובשפתינו מתגו;
 ובתרועת תחיה על-שפתיים,
 ובמצהלות משחקים
 אלי-קבר נדדה. (מרזי,
 אלול, תרס"ד 1903).

חמישים ושבע שנים למלחמת ששת הימים

1. האמת היא שבמלחמת ששת הימים הרווחנו ביושר את מלחמת יום כיפורים. היינו כל כך מלאי אופוריה ומתפוצצים מעוצמה אחרי מלחמת ששת הימים. ובין המאניה של ששת הימים לדיפרסיה של אחרי מלחמת יום כיפור, לקתה החברה הישראלית במאניה דיפרסיה. ומאז כך אנו נראים, מאניה דיפרסיה. אך גם וולגריים, אלימים, ברוטליים ובה בעת בטוחים שאנחנו אור לגויים.
2. כי קרה מה שקרה. והבית השלישי נפל פתאום בבת אחת על ראשו הזחוח של גנרל דיין, שמאז הניצחון הגדול של מלחמת ששת הימים ניפח את האגו הלאומי של כולנו עד שהוא התפוצץ לנו בפנים כמו בלון שנפח יותר מדי. אחר כך נהרגו הרבה אנשים צעירים, ביניהם הרבה מאוד חברים טובים שלי וגם כאלה שלא היו חברים שלי, וגם המון שלא הכרתי. וכשנגמר הכל חזרנו כבויים הביתה, וארנון לפיד כתב את "הזמנה לבכי" השורט שלו ואנחנו בכינו דוידים. והיו המון הלוויות. המון. והברושים שבכניסה לבית הקברות ספרו את אלה שבאים ואת אלה שיוצאים ואת אלה שיחזרו עוד מעט על מנת להישאר.
3. וכך כחלוף המאניה, נותרנו עם הדיפרסיה והמשכנו לספור את המלחמות שחלפו מאז. והמשכנו לספור את האנשים האלה שמתו כל כך צעירים, כל אחד בתורו במלחמה האחרונה שהבטיח לנו יהורם גאון.

4. ורוח גדול עבר

וְרוּחַ גָּדוֹל עָבַר
 וְאוֹר מְרֻצָּד שֶׁל פְּצָצוֹת
 מְצָרָר בְּצִרּוֹר הַחַיִּים
 מְאִיר בְּאוֹר יְקָרוֹת
 אֶת חֲשֻׁכַת הַיָּמִים
 וְשֵׁאוֹן מִלְחָמָה רוּעִים
 וְאַנְקַת פְּצוּעִים
 וּמּוֹת מֵהֵתֵל
 בֵּין הַשּׁוֹרוֹת
 וּבֵין יְגוֹן נִלְחָץ שֶׁל
 מִסַּע אַרְוֹנוֹת עֵיף
 לְבֵין הַתִּיפְחוֹת חֲנוּקָה
 בְּחֻדְרֵי לֵב חֲתוּמִים
 יְבוּא בְּרֵד שׁוֹרֵט
 שֶׁל מִטְחֵי כְּבוֹד
 וְחֲשֶׁק חוֹר
 עַל פְּנֵי תְהוֹם
 יְהִלֵּךְ
 וּלְבַסּוֹף כְּתֵרוֹפָה מְרָה

יבוא
תמיד
קול דממה
דקה

תיקון ליל שבועות

כבכל שנה נקיים גם השנה לימוד בערב חג השבועות. הפעם נבחן את עמדתם של חז"ל לאור האירועים המתרחשים היום בחברה הישראלית. מה הם היו אומרים על 'ביחד ננצח'. ומה קורה לדעתם כאשר מנסים להפוך את היחד המגוון לבעל צבע אחד, עמדה אחת, דעה אחת המחייבת את כולם.

בשעה 21:00 במועדון. בואו אחרי שאכלתם הרבה עוגות גבינה בברכה

הציבור מוזמן

פינת הקריקטורה השבועית: נתניהו ביקר ביום רביעי בקריית שמונה והצטלם ליד השלט השרוף, המבשר שהגעתם לקריית שמונה. הוא לא נפגש עם ראש העיר, אלא עם יריבו שהפסיד לו בבחירות. כדרכו בקודש הוא פיזר הבטחות. התושבים המפונים והמפוזרים במלונות היו מרוצים מאוד מהביקור ומן ההבטחות.

• בשבוע שעבר

שאלו אותי לא מעט אנשים למה לא כתבתי בשבוע שעבר?

האמת – כתבתי, אבל ממש לא הייתי מרוצה מהתוצאה. יותר מידי "פסטיבל שירי הבכי והדיכאון", כמאמר הגששים, הופיע על צג המחשב, וכשהגיעה שעת הירידה לדפוס (יום רביעי בערב), החלטתי לא לשלוח לדורית את מה שכתבתי.

והשבוע...

אני כותבת הערב, יום שני, עם קולות הטלוויזיה ברקע. החדשות על מותם של ארבעה חטופים, שללא ספק, עברו, עינויים וסבל בל יתוארו בשבי החמאס, קורעות את הלב, ואליהם מצטרף דולב יהוד ז"ל, החובש המצטיין והמסור, שגופתו זוהתה עכשיו, לאחר שנרצח בשבת היא.

המלים "הותר לפרסום" הן ראשיתו של משפט המודיע על נפילתם או מותם של חיילי צה"ל או אזרחים במלחמה הארוכה הזאת.

בעבר, הנוסח לפתיחה של הודעה כזאת, היה "דובר צה"ל מודיע...". ראומה אלדר הקריינית המיתולוגית של "קול ישראל", אחותו של קריין מיתולוגי אחר, משה חובב, הייתה קריינית מעולה, אבל היה גם משהו סופר-דרמטי ומלחיץ באופן שבו היא קראה את החדשות. אומרים, שכבר כשהייתה אומרת: "כאן קול ישראל מירושלים..." אנשים היו נדרכים. אני זוכרת אותה וקריינים אחרים אומרים: "דובר צה"ל מודיע..." והמשך היה ידוע עוד לפני שנאמרו המלים, השאלה הייתה רק מי. והיום, המילים "הותר לפרסום..." מעוררות את אותה הדריכות, את אותו הכאב החד, את אותה הציפייה לשמוע את השם, את אותו הכאב.

(אגב, ראומה אלדר, הייתה רעייתו של דוד אלדר, מורה לחינוך גופני, שבהמשך מונה להיות מנהל מכון וינגייט. כשדוד אלדר עבד כמורה בבית הספר שלמדתי בו "בית חינוך תיכון לילדי עובדים" הוא הביא אלינו את ראומה אשתו שהעבירה לנו חוג לקריינות, ואני למדתי אצלה).

• עמירם קופר ז"ל

ארבעת החטופים מניר עוז שנחטפו לעזה ומתו שם הם: יורם מצגר, חיים פרי, נדב פופלוול ועמירם קופר הי"ד.

אני מודה שעד היום לא ידעתי שעמירם קופר, מלבד היותו חקלאי וקיבוצניק מסור, היה גם משורר ומלחין. אחד השירים שהוא כתב את מילותיו, זכה לביצוע של להקת הגבעטרון והוא השיר "שיבולי פז". הנה הבית הראשון והפזמון:

רבי הגודש	שיבולים כורעות עומס
באסמינו בר בשפע	שפע בר על כרים.
בא החודש	עלמות חן ישאו
עת אלומות בא	עומרים.
רבי הגודש	חרמשים כבר הושחזו
באסמינו בר בשפע	ונישאו מונפים
בא החודש	שיבולי חג ירחשו
עת אלומות	שיר חג

שווה להקשיב, לשיר שמושר בהרבה קיבוצים לרגל חג השבועות, ולחשוב על איש האדמה והעט שלא עשה רע לאיש, ולא זכה להזדקן בכבוד בקיבוצו.

• חג הקציר

חג השבועות הוא חג קציר החיטים (את השעורה מתחילים לקצור קודם, למחרת הפסח). מבחינתי חג קציר חיטים הוא גם חג הברחשים. אני לא בטוחה אם מה שעוקץ אותי בימים אלה הם ברחשים או יתושים או יבחושים. מכל מקום הרול-און "אלתוש" עושה עבודה כפולה ומכופלת בימים אלה.

והברחשים תמיד מזכירים לי את מלחמת ששת הימים (ששה ביוני, בדיוק לפני 57 שנים), כשבמקלט בית התינוקות הייתה הדילמה הקבועה: להישאר במקלט גם כשמותר לצאת? או לצאת ולהעקץ, התינוקות שלנו ואנחנו על ידי הברחשים.

• דוד לוי ז"ל

גילוי נאות, גם אני סיפרתי בדיחות על דוד לוי, גם אני צחקתי. מבחינתי הוא הרוויח את הבדיחות על בורותו, כביכול, לא בגלל מוצאו, לא כי בא מעיירת פיתוח, אלא בגלל הזלזול הבוטה שלו ב"פרופסורים", כלומר בבעלי ההשכלה. אחרי שאמרתי זאת, אני רוצה בכל זאת לחלוק לו כבוד, לא רק מפני שהוא כבר לא בין החיים, אלא משום שהוא היה דוגמא למוביליות האפשרית בארץ, למרות היחס המתנשא של אחיי האשכנזים. דוד לוי צמח משורות המפעל שבו עבד בבית שאן. הוא היה מנהיג פועלים שפעל למענם ולמען תושבי עיירות הפיתוח. מפלגת העבודה, סליחה: מפא"י, ביחסה המתנשא, לא אפשרה לו לעבור את הוועדה המסדרת כי הוא לא היה מ"חברינו", וכך הוא הגיע לשורות הליכוד. בסוף, הוא פנה להקים מפלגה חדשה בשם "גשר".

אינני יודעת מתי בעבר שלנו, מת מחנה השמאל, אבל עזיבתו של דוד לוי הייתה האבן הראשונה בדרדור של המחנה.

• מפגש בחיסיפין

עשרות רבות של ותיקי הגליל, הגיעו באוטובוסים למדרשת חיסיפין בשבוע שעבר, למפגש של "קהילה בקשר". כמו במפגשים הקודמים גם פה נהנינו מעצם הפגישה עם חברינו מקיבוצי האזור, אלה שפוננו מבתיהם ואלה שהגיעו באוטובוסים מהקיבוצים עצמם. וכמו בשיר של הצי'זטרון נשמעו הקולות: "מה נשמע? איך הולך? אהלן... זה את זה לא ראינו מזמן". היה טוב להיפגש למרות הלב הכבד, בשל המצב.

המקום יפהפה, שילוב של ארכיטקטורה צנועה עם הרבה אור שנכנס למבנים, ומבט אל מאגר מים גדול "בני ישראל" בקצה נחל אלעד.

הכיבוד וארוחת הצהריים היו מעולים, וכמו כן התוכנית האמנותית "השביליסט" סיפורים ושירים על שביל ישראל.

מכפר הנשיא באו רק 6 אנשים. ההפסד של מי שלא נרשם ולא הגיע הוא שלהם...

ולבסוף:

- כמה אפשר עוד להתחנן להחזרת החטופים, אלה שעדיין בחיים, ואלה שחייבים להיקבר כאן בארץ? לא נפסיק להתחנן ולהלחם עד שובם.
- אני מתפללת לשובם של כל חיילינו הביתה בשלום.
- אני מתפללת שהממשלה שלנו תתחיל להתעשת ולהבין את מגבלות הכוח, אפילו הכוח שלנו.
- אני מתפללת שהממשלה שלנו תקבל את הצעת הנשיא ביידן, שהיא ההצעה שלנו, ותתחיל לעשות צעדים בכיוון סיום המלחמה.
- אני מתפללת לחייה של הילדה בת התשע היימנוט קסאו, שתשוב לביתה בשלום.

שבת שלום

תמר וולפין

@@@@@@@@@@@@@@

בואו ללמוד איך להציל חיים!

הדרכה על שימוש במבשיר החייה
(דפיברילטור)

מתי?

13/6 בשעה 20:00

איפה?

בית משי סולומון
רח' הר אודם 75,
בהרחבה מוזמנים!

שירי מלחמת חרבות ברזל

השיר של נעם 2

מחברים ומלחינים: מאור אשכנזי ונעם כהן

את השיר כתבו מאור אשכנזי ונעם כהן, כהמשך לשיר "השיר של נעם (2022)" מתוך אלבום הבכורה של אשכנזי, "טיפשים וצעירים", על סיפורו של כהן, ששרד את הטבח במסיבת הטבע ליד רעים במתקפת הפתע על ישראל בשמחת תורה. כהן הגיע למסיבת הטבע יחד עם שניים מחבריו, זמן קצר לאחר שהגיעו למקום, החל מטח רקטות לעבר האזור. יחד עם שני חבריו, מיהר כהן למכונת כדי להימלט מהמקום. ביציאה ממתחם המסיבה, הם נתקלו במחבלים שריססו את מכונתם בריות. אחד מחבריו נפגע ברגלו מקליע, וכהן סובב את המכונת במחשבה שבטוח יותר בשטח המסיבה, ולאחר מכן מצא מיגובית, לשם נכנסו המחבלים וירו לעברה. כהן הסתתר מתחת לגופות וניצל.

נוסעים בתוך המכונת, יורים עלינו מחבלים

אנ'לא אשכח אף פעם

נכנס לתוך המיגובית ומתקשר לאבא שלי

מקווה שהוא כבר קם

אין לאן לרוץ, אני שומע ת'פיצוץ

ואני מתמלא בדם

יצאתי במזל ורוב הגוף שלי ניצל

אבל הראש שלי עוד שם

כבר שבועיים וחצי אנ'לא נרדם

אנ'לא אשכח את לאזר באוטו מלא בדם

וכבר בא לי לשחרר מזה ולהרגיש אחרת

אבל ברגל שלי עדיין יש קליע למזכרת

פתאום כולם מרחמים עליי נמאס לי

באים כדי לשמוע סיפורים אבל בראסמי

אין לי חשק לדבר על זה יותר

אבל אם אתם באמת רוצים לשמוע מה עברתי

אנילא אשכח שאני מתכסה גופות
 כדי למנוע מהרסיסים לחדור לי אל הגוף (אה-הא)
 אנילא אשכח את הבחור שהתפלל לאלוהים
 וכל הדם שלו עף לי הפרצוף (אה-הא)
 אנילא אשכח את הריח השרוף
 של האנשים ות'עשן שממלא את כל החדר (אה-הא)
 "אנלא אשכח שמעתי אנשים שצועקים "צה"ל בא
 ואז הגיעו מחבלים על טנדר

אני פוקח ת'עיניים וקולט שאני חי
 אני מזיז את הגופות של חברים שלי מעליי
 בחור גוסס בלי רגל תופס 'תי בנעליים
 ?אבל אם אני אשמור עליו אז מי ישמור עליי
 על החיים, על כל מה שרציתי להיות
 איך החיים עוברים לי במוח בכמה שניות
 מלא תהיות, למות או לחיות, בין יריות
 אני מבין שאין ברירה אני חייב לנסות
 אני מציץ בזהירות מהכניסה של המיגונית
 מקווה לראות אדם אחד שמדבר עברית
 מכונית של יהודים פתאום עוברת
 אני רץ ומתחנן שיפתחו לי את הדלת
 וצועק על הנהג שיסע הכי מהר
 נשכב שם במושב האחורי ומסתתר
 הרגל שלי מדממת אבל אני עוד לא מת
 עדיין לא קולט שהצלחתי להימלט

מסיבת הדמים ברעים שבה נרצחו מאות חוגגים
 אחד מהאנשים שהגיעו לאותה מסיבה הוא נעם כהן
 הוא בחור צעיר מראשון לציון
 נעם נכנס תוך שניות לסרט אימה, הוא היה אחד הצלמים
 הוא הגיע לתעד את האירוע הזה, חייו ניצלו שלוש פעמים

נוסעים בתוך המכונית, יורים עלינו מחבלים

אנ'לא אשכח אף פעם
 נכנס לתוך המיגונית ומתקשר לאבא שלי
 מקווה שהוא כבר קם
 אין לאן לרוץ, אני שומע ת'פיצוץ
 ואני מתמלא בדם
 יצאתי במזל ורוב הגוף שלי ניצל
 אבל הראש שלי עוד שם

אולי הגוף שלי ניצל, אבל חלק שבי מת ביום שרז הפך לז"ל
 אולי אנ'לא כזה חזק כי כשאני רואה תמונות שלך, אחי אני נחנק
 את כל מה שקרה אנ'לא שוכח, אבל אנ'לא אתן לחארות לנצח
 ובלילות עדיין יש לי סיוטים אבל אף אחד לא יוריד לי ת'חיוך מהפנים

7.6 אורי שמואלי

ירדן איילון

8.6 עמית אלטמן

9.6 גבריאל איילון

רזי וגנר

מאיה פורטנוי

10.6 נורית אדלר

אלכסנדרה איילון

11.6 אמיתי נידם

יונתן לניאדו

12.6 רוני תמרי

13.6 עומר טל

רז מאור

זואי נידם

סיפור לשבת

כיבוד אמ

רבי יעקב יצחק, "היהודי הקדוש" מפשיסחה, נהג ללמוד עם תלמידיו שיעור בתלמוד ובפרשנות שלו. לעתים, במהלך הלימוד, היה היהודי הקדוש מעמיק בעיון מתוך דבקות רבה, ומתמיד כך שעה ארוכה.

בין התלמידים שישבו לפניו היה בחור צעיר ותלמיד חכם, בן העיר פשיסחה. יתום היה הבחור מאביו, והיה גר עם אמו.

פעם אחת, כאשר ישב בשיעורו של היהודי הקדוש, תקף אותו הרעב. המתין הבחור עד שראה כי רבו פסק מללמד והעמיק בעיון מתוך דבקות, כמנהגו. אז הרהיב עוז, קם ורץ אל בית אמו ואכל שם בחיפזון רב. אחר כך קם ויצא מן הבית כדי לשוב במהירות אל השיעור. אז שמע את אמו מבקשת כי יחזור ויעלה אל עליית הגג, כדי להוריד לה משם חבילת שחת.

סירב התלמיד לחזור אל בית אמו, כי חשש שאולי כבר התנער רבו מדבקותו והמשיך בשיעור. לכן המשיך התלמיד בדרכו. באמצע הדרך הרהר: הלוא לימוד התורה נועד כדי לקיים ולעשות את הכתוב בה. והנה באה לידי מצווה לעשותה – מצוות כיבוד אמ – ולא אקיים אותה?

מיד חזר לביתו במרוצה, ועשה את רצונה של אמו. לאחר שסיים, שב אל בית רבו. כשפתח את דלת חדרו של הרבי, התנער היהודי הקדוש מן הדבקות שהיה שרוי בה, קם מלוא קומתו מתוך שמחה, ושאל את הבחור: "אמור נא, איזו מצווה עשית כעת? – שרוי הייתי בקושיה שלא הצלחתי ליישב, וכשנכנסת אל החדר ראיתי כי התלווה אליך האמורא אַבְיִי, מחכמי התלמוד. ברגע אחד התיישרה הקושיה ונפתרה. אם זכית ואבִי בכבודו ובעצמו בא עמך, ודאי מצווה חשובה עשית!"

סיפר הבחור לרבי את מה שאירע לו.

אמר היהודי הקדוש לתלמידיו: "יודעים אתם, כי אבִי יתום היה מאביו ומאמו. בשל כך נקרא 'אבִי', ראשי התיבות של הפסוק 'אֶשֶׁר בָּךְ יְרוּחַם יְתוֹם' (הושע יד, ד). בשל כך, בכל פעם שרואה אבִי אדם המקיים מצוות כיבוד הורים הוא כנס בו והולך עמו, כדי שיהיה לו חלק במצווה זו. כך זכיתי לפגוש בזכותך את אבִי, שתירץ לי את הקושיה שהתקשיתי בה."

